

Innst. S. nr. 92.

(1998-99)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe, Dag Danielsen, Terje Knudsen, Ulf Erik Knudsen, Jørn L. Stang og Hans J. Røsjorde om at Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag som sikrer fremtiden til de tre norske seilskipene: Sørlandet, Christian Radich og Statsraad Lehmkuhl.

Dokument nr. 8:122 (1997-98).

Til Stortinget.

SAMMENDRAG

Representantene Vidar Kleppe, Dag Danielsen, Terje Knudsen, Ulf Erik Knudsen, Jørn L. Stang og Hans J. Røsjorde foreslår i dokumentet at Stortinget skal be Regjeringen om snarest å legge frem forslag som sikrer fremtiden til de tre norske seilskipene: Sørlandet, Christian Radich og Statsraad Lehmkuhl.

Forslagsstillerne redegjør i dokumentet for seilskipenes historie og drift. Felles for seilskipene er problemer i forbindelse med vedlikehold både av kunnskaper og materiale, samt å finne en modell for drift der man ivaretar et undervisningstilbud og opprettholder en viss egenfinansiering.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil understreke at staten alt har et forpliktende samarbeid med de tre seilskipene gjennom det faste driftstilskuddet på over 8 mill. kroner årlig over budsjettet til Kulturdepartementet. I tillegg har det vært gitt bevilgninger til ekstra vedlikehold i 1995 og 1996 og tilskudd fra Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet til skoledrift på "Christian Radich".

Flertallet mener det er kulturhistorisk viktig at norsk kompetanse knyttet til seilskip bevares. Skipene ble anskaffet for skoleskipsdrift i overgangsperioden mellom seil og damp, og hensikten med dette var at bestående kunnskap om seilskip skulle bevares aktivt. Således har tanken vært at skipene skulle ha en verdi utover det museale. Flertallet mener det er viktig å bevare norsk kompetanse knyttet til seilskip.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen drøfte framtidig drift og vedlikehold av *Christian Radich*, *Statsraad Lehmkuhl* og *Sørlandet* med de respektive stiftelser, og dernest fremme saken for Stortinget."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at de stiftelseseide seilskipene "Christian Radich", "Statsraad Lehmkuhl" og "Sørlandet" har fått endret bruksområde og på ulike vis har tilpasset sin driftsform i perioden etter at ordningen med skoleskip er opphørt. Disse medlemmer har forståelse for at det i en moderne verden er vanskelig, for ikke å si umulig, å holde disse skipene i kommersiell drift lønnsomt nok til å bære de betydelige vedlikeholdskostnadene disse skutene har behov for. Likeså har disse medlemmer forståelse for at det kan være vanskelig å holde skipene i kommersiell drift året igjennom. Disse medlemmer har merket seg de betydelige bemanningsproblemer det medfører at nøkkelpersonell må permitteres i vintermånedene, og at dette fører til store problemer med å beholde og bevare den kompetanse som er nødvendig for å holde skipene i drift. Mannskaps situasjonen er i dag så vanskelig at det har vist seg umulig å holde skipene med norsk besetning, kompetent mannskap må rekrutteres fra Danmark og Holland.

Disse medlemmer mener at disse tre skipene er av så stor kulturhistorisk verdi for Norge, at Staten må bidra til at skipene kan bevares og holdes i drift både i dag og i fremtiden. Like kulturhistorisk viktig er det at norsk maritim kompetanse knyttet til seilskip bevares. Skipene ble anskaffet for skoleskipsdrift i overgang-

sperioden mellom seil og damp, og hensikten med dette var at bestående kunnskap om seilskip skulle bevares aktivt. Således har tanken vært at skipene skulle ha en verdi utover det museale. Disse medlemmer har merket seg at ønsket om å bevare norsk kompetanse knyttet til seilskip ikke synes mulig å innfri, uten at staten deltar som bruker av skipene.

Disse medlemmer har merket seg den betydelige private innsats av ideell karakter som ligger bak driften av seilskipene. Disse medlemmer har videre merket seg at ingen av stiftelsene ber om at Staten overtar det fulle ansvar for seilskipenes fremtid, men at ingen av stiftelsene alene kan makte å bære det økonomiske ansvar for skipenes vedlikeholdskostnader, som vil øke dersom skutene legges i opplag hver vinter.

Disse medlemmer mener at den bruksfordeling mellom privat og offentlig drift som foreslås må vurderes. Det er ikke opp til denne komité å definere hvordan bruk av seilskipene kan innpasses i skolesystemet. Det synes klart at de er lite egnet for teoretisk undervisning, og passer således dårlig inn i den tradisjonelle utdanningskjeden. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at man ved innføring av Reform 94 gav lite rom for ungdom som trenger avbrekk i den tradisjonelle skolegang. Mange ungdommer vil kunne tjene på at opplæringsretten i videregående skole gjøres mer fleksibel, slik at ungdom som trenger avbrekk eller et ekstra modningsår gis flere muligheter. I denne sammenheng synes det naturlig å peke på seilskipene som en mulighet til å gi skoletrett ungdom som søker aktivitet og spenning et alternativ som utvikler både sosial intelligens, lagånd og evne til å ta ansvar både for seg selv og for andre. Dette er egenskaper som vanskelig kan karakterfestes, men som likevel er av uvurderlig verdi. Disse medlemmer anbefaler at dette blir vurdert i forbindelse med evalueringen av Reform 94. Da barn og unges oppvekstvilkår delvis ligger inn under denne komité, vil disse medlemmer understreke betydningen av at det offentlige har gode tilbud også til ungdom som ikke er kriminalitets- og rusbelastet, men som av ulike årsaker ikke passer inn det A4-opplegg som vårt skolesystem i dag tilbyr.

Disse medlemmer tilrår at staten går inn i et forpliktende samarbeid med de stiftelser som eier "Christian Radich", "Statsraad Lehmkuhl" og "Sørlandet", for slik å sikre fremtidig drift og vedlikehold av skipene og fremmer forslag om dette.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen starte forhandlinger med de berørte stiftelser om fremtidige gjensidige forpliktelser vedrørende drift og vedlikehold av "Christian Radich", "Statsraad Lehmkuhl" og "Sørlandet", og så snart fremme sak for Stortinget om statens forpliktelser vedrørende bruk og kostnadsdekning.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og det som står ovenfor og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I.

Stortinget ber Regjeringen drøfte framtidig drift og vedlikehold av *Christian Radich*, *Statsraad Lehmkuhl* og *Sørlandet* med de respektive stiftelser, og dernest fremme saken for Stortinget.

II.

Dokument nr. 8:122 (1997-98) - forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe, Dag Danielsen, Terje Knudsen, Ulf Erik Knudsen, Jørn L. Stang og Hans J. Røsjorde om at Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag som sikrer fremtiden til de tre norske seilskipene: Sørlandet, Christian Radich og Statsraad Lehmkuhl - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 16. februar 1999.

May-Helen Molvær Grimstad,
leder.

Inger Stolt-Nielsen,
ordfører.

Grethe G. Fossum,
sekretær.